

אבדת העובד כוכבים

Rabbi returns \$98,000 he found in desk he bought on Craigslist

By Haley Draznin, CNN

updated 12:06 PM EST, Wed November 13, 2013

(CNN) -- A Connecticut rabbi returned \$98,000 in cash he found in a plastic bag hidden behind drawers of an ordinary office desk he bought on Craigslist in September. Rabbi Noah Muroff, a high school teacher at a private Jewish school in New Haven, discovered the money while dismantling the \$150 desk to move it through a narrow doorway. "The desk did not fit ... by just a fraction of an inch," Muroff said. He said he unhooked file cabinet drawers and removed the top of the desk. Then came the unexpected surprise. "Without detaching the desk, Muroff said, "this money, which was behind the drawers, was totally inaccessible." The rabbi and his wife, Esther, were in total shock. "We were looking at each other and laughing," he said. "This kind of thing only happens in the movies." On the evening of September 2, just days before Rosh Hashanah, the Jewish New Year, Muroff and a friend picked up the desk from a woman, Patty, who lives just outside of New Haven. Muroff declined to identify the owner further. "I knew this was her money," he said. "She told me she bought the desk from Staples and put it together herself." Within 20 minutes of finding the money, around 11:30 p.m. that same evening, Muroff called Patty. "She was speechless, without words," he said. Muroff said the former owner told him she put her inheritance in the desk and after a while forgot it was there. "I do not think there are too many people in this world that would have done what you did by calling me," Patty wrote in a thank you note to Muroff that CNN obtained. The couple took their four children with them to return the money the next day, hoping their good deed will send "the message of honesty and integrity," he said.

דברים פרק כב

- (א) לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיק:
(ב) ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל תוך ביתך והיה עמך עד דרש אחיך אתו והשבתו לו:
(ג) וכן תעשה לחמרו וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם: ו
(ד) לא תראה את חמור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם הקם תקים עמו:

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף קיג עמוד ב

מר רב ביבי בר גידל אמר ר"ש חסידא: גזל כנעני אסור, אבידתו מותרת; גזילו אסור, דאמר רב הונא: מנין לגזל הכנעני שהוא אסור? שנאמר: +דברים ז'+ ואכלת את כל העמים אשר ה' אלהיך נותן לך, בזמן שהן מסורים בידך, ולא בזמן שאינם מסורין בידך; אבידתו מותרת, דאמר רב חמא בר גור' אמר רב: מנין לאבידת הכנעני שהיא מותרת? שנאמר: +דברים כ"ב'+ לכל אבדת אחיך, לאחיק אתה מחזיר, ואי אתה מחזיר לכנעני. ואימא: הני מילי היכא דלא אתי לידיה, דלא מחייב לאהדורי בתרה, אבל היכא דאתי לידיה אימא ליהדרה! אמר רבינא: +דברים כ"ב'+ ומצאתה, דאתאי לידיה משמע. תניא, ר' פנחס בן יאיר אומר: במקום שיש חילול השם, אפי' אבידתו אסור. אמר שמואל: טעותו מותרת; כי הא דשמואל זבן מכותי לקנא דדהבא במר דפרזלא בד' זוזי, ואבלע ליה חד זוזא. רב כהנא זבן מכותי מאה ועשרים חבייתא במאה, ואבלע ליה חד זוזא, אמר ליה: חזי דעלך קא סמיכנא. רבינא זבן דיקלא הוא וכותי לצלחא, א"ל לשמעיה: קדם ואייתי מעיקרו, דכותי מנינא

ידע. רב אשי הוה קאזיל באורחא, חזא שיבשא דגופנא בפרדיסא ותלי בה קיטופי דעינבי, אמר ליה לשמעיה: זיל חזי אי דכותי נינהו אייתי, אי דישראל נינהו לא אייתי לי. שמע ההוא כותי דהוה יתיב בפרדיסא, אמר ליה: דכותי שרי? א"ל: כותי שקיל דמי, ישראל לא שקיל דמי

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף עו עמוד ב

אמר רב יהודה אמר רב: המשיא את בתו לזקן, והמשיא אשה לבנו קטן, והמחזיר אבידה לנכרי - עליו הכתוב אומר +דברים כ"ט+ למען ספות הרוה את הצמאה לא יאבה ה' סלח לו.

רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק יא

הלכה ג

אבידת הגוי מותרת שנ' +דברים כ"ב ג'+ אבידת אחיך, והמחזירה הרי זה עובר עבירה מפני שהוא מחזיק ידי רשעי עולם, ואם החזירה לקדש את השם כדי שיפארו את ישראל וידעו שהם בעלי אמונה הרי זה משובח, ובמקום שיש חלול השם אבידתו אסורה וחייב להחזירה, ובכל מקום מכניסין כליהם מפני הגנבים ככלי ישראל מפני דרכי שלום.

הלכה ד

טעות הגוי כאבידתו ומותרת והוא שטעה מעצמו אבל להטעותו ב אסור.

רש"י מסכת סנהדרין דף עו עמוד ב

והמחזיר אבידה לנכרי - השווה וחבר נכרי לישראל, ומראה בעצמו שהשבת אבדה אינה חשובה לו מצות בוראו, שאף לנכרי הוא עושה כן שלא נצטווה עליהם.

בית יוסף חושן משפט סימן רסו

א אבידת עובדי עבודה זרה מותרת לא מיבעיא כל זמן שלא הגיע לידו וכו' אלא אפילו אם באה לידו מותרת. בפרק הגוזל ומאכיל (ב"ק קיג:): אמר רב חמא בר גוריא אמר רב מנין לאבידת הגוי שהיא מותרת שנאמר (דברים כב ג) לכל אבידת אחיך לאחיך אתה מחזיר ואי אתה מחזיר לגוי ואימא הני מילי היכא דלא אתי לידיה דלא מחייב לאהדורי בתרה אבל היכא דאתי לידיה ליהדרה אמר קרא (שם) ומצאתה דאתאי לידיה משמע ומילתא דפשיטא שכל הגוים שוים בזה בין עובדי עבודה זרה בין שאינם עובדים דהא לאו אחיך נינהו ורבינו שכתב עובדי עבודה זרה לאו דוקא ואיפשר דמשום דבארץ אדום היו המינים מבאישים ריחם של ישראל בעיני המלכים מדין זה וכיוצא בו וחכמי ישראל היו משיבים דלא נאמרו דברים הללו אלא בגוים שבזמן חכמי התלמוד שהיו עובדי הצלמים ולא היו מודים בבורא עולם ולהם קראו עובדי עבודה זרה אבל גוים שבזמן הזה שמודים בבורא עולם אינם בכלל עובדי עבודה זרה לענין דין זה וכיוצא בו. ועוד יש לומר דנקט האי לישנא לכלול ישראל שהוא עובד עבודה זרה שאבידתו מותרת כמו של גוי:

ומ"ש ולא עוד אלא שיש איסור בדבר אם מחזירין לו. בפרק הנשרפין (סנהדרין עו:): אמר רב יהודה אמר רב המחזיר אבידה לגוי עליו הכתוב אומר (דברים כט יח) למען ספות הרוה את הצמאה. ופירש רש"י מחזיר אבידה לגוי. השוה וחבר גוים לישראל ומראה בעצמו שהשבת אבידה אינה חשובה לו מצות בוראו שאף לגוים הוא עושה כן שלא נצטווה עליהם: רוח. אומות העולם ששבעים ואינם צמאים ליוצרם: צמאה. זו כנסת ישראל שצמאה ותאבה ליראת יוצרה ולקיים מצותיו: ומה שכתב ואם יש חילול השם אם לא יחזירנה לו חייב להחזירה לו. בפרק הגוזל ומאכיל (ב"ק קיג:): תניא רבי פנחס בן יאיר אומר במקום שיש קידוש השם אפילו אבידתו אסור:

ומ"ש בשם הרמב"ם ואם מחזירה לו כדי לקדש את השם וכו'. זה לשונו בפרק י"א מהלכות אבידה (ה"ג) אבידת הגוי מותרת שנאמר אבידת אחיך והמחזירה הרי זה עובר עבירה מפני שהוא מחזיק ידי עוברי עבירה ואם החזירה כדי לקדש את השם שיפארו את ישראל וידעו שהם בעלי אמונה הרי זה משובח ובמקום שיש חילול השם אבידתו אסורה וחייב להחזירה עכ"ל. ומ"ש ואם החזירה לקדש את השם וכו' הרי זה משובח הוא מדאיתא בירושלמי (ב"מ פ"ב ה"ה). ומ"ש

ובמקום שיש חילול השם אבידתו אסורה היינו דרבי פנחס בן יאיר דבסמוך אלא שרבי פנחס נקט קידוש השם במקום חילול השם. ומ"ש וחייב להחזירה נראה דהיינו לומר דאע"ג דלא אתאי לידיה חייב להשיבה כיון שיש בדבר חילול השם אם לא ישיבנה כגון שמצאה במקום רוב ישראל שיחשוב הגוי שישראל גנבוה: ומ"ש ובכל מקום מכניסים כליהם מפני הגנבים וכו'. ירושלמי בפרק הנזקין (גיטין פ"ה ה"ט):

שולחן ערוך חושן משפט הלכות גניבה סימן שמח

סעיף א

א א {א} אסור לגנוב, אפילו כל שהוא, דין תורה. ואסור לגנוב <א> אפילו דרך שחוק, ב {ב} ואפילו על מנת להחזיר ג או כדי {ג} לשלם תשלומי כפל (א) <ב> או כדי לצערו, הכל אסור, ד {ד} כדי שלא ירגיל עצמו בכך.

סעיף ב

ה {ה} כל הגונב אפילו שוה פרוטה עובר {ד} על לאו ו [דלא תגנובו (ויקרא יט, יא) ז] וחייב לשלם, ח [אחד הגונב ממון ישראל ב {ה} או [א] הגונב ממון <ג> של גוים, ט] ואחד הגונב מגדול או מקטן. הגה: י [טעות עובד כוכבים, כגון להטעותו בחשבון יא] או להפקיע הלואתו, מותר, יב] ובלבד שלא יודע לו, דליכא חילול השם (טור ס"ג). ג [ג] {ו} ויש אומרים <ד> דאסור להטעותו, אלא אם טעה מעצמו, שרי. (מרדכי פרק הגוזל בתרא).

שולחן ערוך חושן משפט הלכות אבידה ומציאה סימן רסו

סעיף א

{א} אבדת העובד כוכבים מותרת, <א> שנא' אבידת אחיך (דברים כב, ג). והמחזיר ה, הרי זה עובר עבירה, {ב} מפני שהוא מחזיק ידי עוברי עבירה. ואם החזירה לקדש את השם כדי שיפארו את ישראל וידעו שהם בעלי אמונה, הרי זה משובח. א [א] {ג} ובמקום שיש א חילול השם, אבידתו אסורה וחייב להחזירה. ובכל מקום ב {ד} מכניסים כליהם ככלי ישראל, מפני דרכי שלום.

סמ"ע סימן רסו

א [א] אבידת הגוי מותרת. לשון הטור [סעיף א'], לא מיבעיא כל זמן שלא הגיעה לידו שאינו מחויב לטרוח אחריה ולהשיבה, אלא אפילו אם באתה לידו מותרת. ויליף לה מדכתיב [שם כ"ב ג'] לכל אבידת אחיך ומצאתה, ולשון ומצאתה דאתא לידיה משמע, ואפילו הכי קאמר קרא דוקא באבידת אחיך:

ב [ב] מפני שמחזיק ידי עוברי עבירת. רש"י [סנהדרין ע"ו ע"ב ד"ה והמחזיר] כתב טעם אחר, מפני שמראה בזה שאין מצות השבה חשובה עליו למצות בוראו שהרי משיבה גם לגוי שאינו מצווה עליה. ועיין פרישה [דרישה סעיף א'], שם כתבתי לשון הגמרא [שם] דיליף מדכתיב [דברים כ"ט י"ח - י"ט] למען ספות הרוה את הצמאה לא יאבה ה' סלוח לו, ופירש רש"י [בגמ' שם ד"ה רוח], אומות העולם שהם שבעים ואינם צמאים לעבודת יוצרם נקראים כן וישראל צמאים לעבודה, ור"ל שמשוה השבת אבידה לגוי להשבת אבידה לישראל. ולפירוש הרמב"ם [המובא בציונים אות א'] נראה דס"ל דפירושו כתרומה [תרומה אונקלוס שם] דפירש שמרבה בישראל עוונות שגגות על עוונות זדונות, וה"נ ישראל זה שמחזיר אבידה לגוי מחשב לו לעבירת שגגה, שאין כונתו לעשות עבירה והוא עשה עבירה במה שמחזיק בחזרתו ידי עוברי עבירה, וניתוסף לו עבירה שגגה זו על זדונות שעשה כבר, ועיין מה שכתבתי עוד [שם]:

ג [ג] ובמקום שיש חילול השם. הב"י [סעיף א'] כתב דהיינו שמצאו במקום שרוב ישראל, והגוי לא יסבור שנפלה ממנו האבידה אלא ישראלים המצוים שם גנבוה ממנו:

ד [ד] מכניסים כליהם ככלי ישראל כו'. לשון הטור [סעיף ב'], ובכל מקום מכניסים כליהם מפני הגנבים עם כלי ישראל מפני דרכי שלום. ועיין פרישה, שם כתבתי דנראה דס"ל דלא אסרה התורה אלא השבת אבידה דנפלה מבעל[יה] הגוי בלי ידיעתו ואינו יודע באיזה מקום נפלה וליד מי הגיעה שמצאה, משא"כ מי שהניח כליו ומטלטליו בחצירו או כיוצא בכיוון ולא עלת על דעתו שיאבד משם, ו[ו] להישראל נתוודע לו שגנבים יבואו לעיר ויגנבוהו משם, אזי כיון דאין שם אבידה עליו, מותר לו

להכניסו למקום המשתמר מפני הגנבים מפני דרכי שלום. והרמב"ם [המובא בציונים אות א'] בדפוס גדול, אע"פ שלא כתב תיבות מפני הגנבים [אבל בדפוס כסף משנה כתבו], וגם הירושלמי בפרק הניזקין [גיטין פ"ה ה"ט] דכתב האי דינא לא הזכיר תיבות מפני הגנבים, מ"מ סתמייהו כפירושו דמי דלשון מכניסין דכתבו משמע כן, דאל"כ ה"ל למימר משיבין, והטור לתוספת ביאור כתב מפני הגנבים, ואי לא תימא הכי קשה מאי איריא דחיישין מפני הגנבים, הא אפילו לכולי עלמא איכא למיחש שיקחוהו ויחזיקו בו כיון דאינן יודעין של מי הוא ויורו היתר לנפשם לומר שכבר נתיאשו הבעלים ממנו, ועוד, מ"ט כתבו הטור כאן האי לישנא דמפני הגנבים יותר מבכל הלכות אבידה, אלא מחוורתא כדכתיבנא מעיקרא. ומשום ה"נ כתבו דמותר בכל מקום, פירוש, אפילו היכא דליכא משום חילול השם ולא משום קידוש השם. ואע"ג דאפילו בשל ישראל נתבאר בסימן ר"ס [סעיף ט'] ורס"ב [סעיף ז'] דבהניחו בכונה במקום מיוחד א"צ להחזיר, הא נתבאר שם [סימן ר"ס סעיף י' בהג"ה] דהיינו דוקא דעדיין משתמר שם, משא"כ היכא דבאו לבסוף גנבים. ומה דכתב הטור, עם כלי ישראל, ולא כתבו הרמב"ם וירושלמי הנ"ל, וגם הטור לא כתבם ביו"ד בסוף סימן קנ"א וגם באידך מקומות פעמים כתבו ופעמים לא כתבו, הכל ישבתי בדרישה [שם] בס"ד, ע"ש. והכלל דס"ל להטור דבכל מקום דהוא עושה מפני דרכי שלום ואית ביה דרכי שלום מותר, ע"ש:

באר הגולה

שם ה וכו' הרמב"ם נפ"ח מכ' נזילה
 ד' שפי' כאכידתו ומותר' ונילר שם
 כולד כגון שעשה העכו"ם חשבין וטעה
 לריך שיאמר לו ישראל ראה שעל
 חשבונך אני סימך וכו' ע"כ וכתב
 ה"ה פסק כרב כהנא שם דעניד הכין
 וע"ל ר"ס רס"ו וש"ס החזיר האכידה
 לעכו"ם לקדש את השם כדי שיפארו
 את ישראל וידעו שהם בעלי אמונה
 ה"ז משוכח וכו' ע"כ וכן כדין בחזר'
 הטעות שטעה העכו"ם מפלמו ואני
 כותב זאת לדורות שראיתי רבים
 גדלו והעשירו מן טעות שטעו העכו"ם
 ולא כלליחו וירדו ננסיה' לטמיון ולא
 הניחו אחריהם ברכה ונת"ש נספר
 חסידים סימן תתרע"ד רבים אשר
 קדשו ה' והחזירו טעו' העכו"ם בדבר
 חשוב גדלו והעשירו וכלליחו וכניחו
 יתרם לעולליה' ושם דין ג' מימרח דר"א